

חולין פרק יב שילוח הקן דף קמא

ולאחר מכן יכול לחזור ולתופסה, מצוות השילוח ר' הונא אמר שיכולה ללכת ברגלה אפילו שאינה יכולה לעוף ור' יהודה אמר שצריכה לעוף בכנפיה. מעשה באדם שקצץ את כנפי הציפור ושילחה וחזר ותפסה ולמרות שהלכה כדעת חכמים שעדיין מצווה לשלחה ולא לוקים על לאו הניתק לעשה, רבי הלכה אותו מדרבנן.

בבביתא כתוב שיונים הפקר הפורחות בשדות ומקננות בשובך או בעליית הבית חייבות בשילוח הקן שלא נחשבות למזומן לבעלים אבל אדם זר שלקח אותם מהשובך או מעליית הבית עובר משום גזל מפני דרכי שלום, הגמ' מסבירה שלמרות שאמר ר' יוסי שחצרו של אדם קונה לו אפילו שלא מדעתו, בבביתא מדובר בביצים שיצאו רובם ועדיין מחוברת לאם שאינם נקנים לבעל החצר ולכן דינם כהפקר וחייבות שילוח אבל היות ודעתו של הבעלים עליה שעתידה ליפול בחצרו אסור לקחתם מפני דרכי שלום, אופציה נוספת להסביר את הברייתא על פי דברי רב שאסור לזכות בביצים מתחת לאם קודם ששילח את האם ומדובר שהאם הטילה ביצה ודגרה עליה בלי לעוף מהמקום שהיות ואסור לבעל החצר לזכות בהם קודם שילוח נחשבות להפקר וחייבות בשילוח אבל אם קטן לקח את הביצים בלי להעיף את היונה צריך אביו להחזיר את הביצים מפני דרכי שלום.

כתוב במצוות שילוח הקן "שלח תשלח את האם", אם היה כתוב 'שִׁלַּח' בלשון ציווי היה משמע שנפטר בפעם אחת ששילח אבל היות וכתוב מכך שכתוב 'שִׁלַּח' בלשון פועל משמע שהמשלח יונה וחזרה לקן לפני שלקח את האפרוחים חייב לשלחה אפילו מאה פעמים, מהמילה 'תשלח' למדו לחייב שילוח הקן גם לצורך מצווה, כגון אדם שלקח ציפור מקן בשביל לשלחה שכבר לא עובר על איסור לאו "לא תקח האם על הבנים", וחזר בו ורוצה להשתמש בה לטהרת מצורע לא אומרים שיבוא עשה שיש בו שלום בית להתיר מצורע באשתו וידחה עשה של שילוח הקן שכתוב 'תשלח' גם במקום במצווה.

בשילוח הקן כתוב איסור לאו "לא תקח האם על הבנים" ומצוות עשה "שלח תשלח את האם", חכמים אומרים שנחשב ללאו הניתק לעשה כלומר שיש איסור לאו לקחת את האם על הבנים ואם לקח מתחייב במצוות עשה לשלוח את האם וכשמקיים את מצוות העשה נפטר ממלקות על הלאו כדין לאו הניתק לעשה. ר' יהודה אומר שאין זה לאו הניתק לעשה אלא שני ציוויים לאו ועשה שלא לקחת את האם על הבנים ולכן הנוטל אם מעל גבי הבנים חייב במלקות ולא מועיל שישלח את האם לפוטרו משום שחיוב העשה אינו רק לאחר שעבר על הלאו אלא גם קודם לכן. ומודה ר' יהודה במקום שחיוב העשה הוא רק לאחר שעבר על הלא תעשה כגון המותיר מבשר הפסח שצריך לשורפו ואינו לוקה שכתוב "לא תותירו ממנו עד בקר, והנותר ממנו עד בוקר באש תשרפו".

הלוקח יונה מעל גבי הקן צריך לשלחה שתצא מתחת ידו שלא יוכל לתופסה